

رویه قضائی محاکم دادگستری در ارتباط با دعاوی شهرداری

زیر نظر: دکتر سید محمد طباطبائی نژاد (مدیر کل شهرداری تهران)

گردآوری: دکتر مهدی فتاحی

همکاران طرح: سیده مریم طالبزاده، فاطمه مرادی و سارا حسینی

پشتیبانی: محمدرضا کارگر

سرشناسه: فتاحی، مهدی، ۱۳۶۳ -

عنوان قرارداد: ایران، قوانین و احکام

Iran, Laws, etc

عنوان و نام پدیدآور: رویه قضایی محاکم دادگستری در ارتباط با دعاوی شهرداری / گردآورنده دکتر مهدی فتاحی، ویراستار سیمین پناهی فرد؛ [به سفارش] شهرداری تهران، اداره کل حقوقی.

مشخصات نشر: تهران: سازمان فرهنگی هنری شهرداری تهران، مؤسسه نشر شهر، ۱۳۹۶.

مشخصات ظاهری: ۲۸۸ ص.

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۴۳۹-۱۱۷-۷

وضعیت فهرست نویسی: فیا

موضوع: شهرداری -- قوانین و مقررات -- ایران

موضوع: Municipal corporations -- Iran

موضوع: رویه قضایی -- ایران

موضوع: Iran -- Jurisprudence

شناسه افزوده: بنام: گردآورنده: سید مهدی فتاحی، ویراستار

شناسه افزوده: شهرداری تهران، اداره کل حقوقی

شناسه افزوده: مؤسسه نشر شهر

شناسه افزوده: Nashreshahr Institution

رده بندی کنگره: ۳۴۲/۵۵۰۹

رده بندی دیویی: ۳۴۲/۵۵۰۹

شماره کتابشناسی ملی: ۴۶۷۹۶۶۳

رویه قضایی محاکم دادگستری

در ارتباط با دعاوی شهرداری

زیر نظر: دکتر سیده محمداشرف بائی نژاد (مدیر کل حقوقی شهرداری تهران)

گردآوری: دکتر مهدی فتاحی

همکاران طرح: سیده مریم امیرزاده، فاطمه مرادی و سارا مدبری

پشتیبانی: محمدرضا کارگر

صفحه آرا: بهاره رضائی

طراح جلد: فاطمه تکلو

ناشر: مؤسسه نشر شهر

نوبت و تاریخ چاپ: اول - ۱۳۹۶

تیراژ: ۱۰۰۰ نسخه

قیمت: ۱۵۰۰۰ تومان

آماده سازی و چاپ: مؤسسه نشر شهر

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۴۳۹-۱۱۷-۷

آدرس ناشر: تهران، میدان آرژانتین، ابتدای بلوار آفریقا.

رو به روی پارک سوار بیهقی، پلاک ۶

www.nashreshahr.com

مرکز چاپ: تهران، خیابان مطهری، بعد از تقاطع سهروردی، شماره ۵۱

۸۸۴۲۱۹۰۶ - ۹۱۱۲ - ۸۸۴

معاونت مالی و اقتصاد شهری

لوازه کل حقوقی

نشر شهر

همه حقوق محفوظ است.

بخش اول: دعوای اعسار شهرداری از پرداخت هزینه دادرسی

۱۳

۱. دعوای اعسار از پرداخت هزینه دادرسی از سوی وزارتخانه‌ها و سازمان‌های دولتی
۲. دعوای اعسار از پرداخت هزینه دادرسی از سوی شهرداری
- ۱-۲. اشخاص حقوقی من جمله شهرداری‌ها نمی‌توانند دعوای اعسار...
- ۲-۲. مقررات قانون آیین دادرسی مدنی در خصوص اعسار از پرداخت هزینه دادرسی...
- ۲-۳. اعسار از پرداخت هزینه دادرسی مخصوص اشخاص حقیقی است و از اشخاص...
- ۲-۴. مبنای رد دعوای اعسار از سوی اشخاص عمومی
- ۲-۵. تقاضای اعسار از پرداخت هزینه دادرسی صرفاً در خصوص اشخاص حقیقی...

بخش دوم: دعوای مربوط به کمیته‌ها، هیأت‌ها، شهرداری‌ها در محاکم دادگستری

۲۵

- الف. دعوای راجع به کمیسیون ماده ۷۷ قانون شهرداری‌ها
۱. خواننده دعوی ابطال رأی کمیسیون ماده ۷۷ شهرداری
۲. خواننده دعوای ابطال رأی کمیسیون ماده ۷۷ شهرداری
۳. صلاحیت شورای شهر در تصویب عوارض برای بانک‌ها
۴. عدم تعلق عوارض واحدهای صنعتی به بانک‌ها
۵. دعوای عدم تعلق عوارض مشاغل و پسماند مشاغل به بانک‌ها
۶. منع وضع عوارض محلی برای بانک‌ها
۷. مرجع صالح رسیدگی به اختلاف بین اشخاص و شهرداری در مورد عوارض
۸. مرجع رسیدگی به ادعای عدم تعلق عوارض کسب و پیشه به بانک‌ها
۹. مرجع رسیدگی به دعوای سازمان‌های دولتی درباره ابطال
۱۰. مرجع رسیدگی به اعتراض نسبت به رأی کمیسیون ماده ۷۷ قانون شهرداری‌ها
۱۱. دعوای ابطال رأی کمیسیون ماده ۷۷ قانون شهرداری‌ها
۱۲. صلاحیت دادگاه در خصوص ابطال اجرائیه ثبتی
۱۳. ابطال اجرائیه ثبتی صادرشده براساس رأی کمیسیون شهرداری
۱۴. دعوای ابطال اجرائیه ثبتی مبتنی به رأی کمیسیون ماده ۷۷ قانون شهرداری‌ها

فهرست

- ۵۴ ۱۵. دعوای ابطال اجرائیه صادرشده بر مبنای رأی کمیسیون ماده ۷۷ شهرداری
- ۵۵ ۱۶. شرایط صدور اجرائیه ثبتی جهت وصول مطالبات شهرداری
- ۵۷ ۱۷. مرجع رسیدگی به دعوی ابطال پیش آگهی عوارض اداره کل درآمد شهرداری
- ۵۹ ۱۸. مرجع رسیدگی به اختلافات راجع به عوارض و پذیره های شهری
- ۶۲ ۱۹. اعتراض به پیش آگهی عوارض صادره از شهرداری
- ۶۴ ب. دعوای مربوط به کمیسیون ماده ۱۰۰ قانون شهرداری ها
- ۶۴ ۱. مرجع صالح رسیدگی به دعوای بانک های دولتی علیه ادارات دولتی و شهرداری ها
- ۶۵ ۲. دعوای ابطال رأی کمیسیون ماده صد قانون شهرداری ها ...
- ۶۷ ۳. مرجع رسیدگی به دعوای ابطال رأی کمیسیون ماده ۱۰۰ قانون شهرداری ها
- ۶۹ ۴. مرجع رسیدگی به دعوای رفع تصرف و تجاوز از املاک
- ۷۰ ۵. شخصیت حقوقی مستقل کمیسیون های مندرج در قانون شهرداری
- ۷۲ ۶. اعتراض دستگاه های دولتی به آراء کمیسیون ماده صد قانون شهرداری ها
- ۷۳ ۷. اعتراض به آراء کمیسیون ماده صد در مراجع قضائی
- ۷۵ ۸. اعتراض به آراء کمیسیون ماده صد در مراجع تسنائی
- ۷۸ ۹. صلاحیت دادگاه های عمومی جهت اعتراض به آراء کمیسیون ...

بخش سوم: طرح دعوا علیه مناطق شهرداری و شرکت های تابعه شهرداری ۸۳

- ۸۵ ۱. فقدان شخصیت حقوقی مستقل در مورد شهرداری مناطق تهران
- ۸۶ ۲. طرح دعوا علیه شهرداری مناطق
- ۸۷ ۳. امکان طرح دعوا علیه شهرداری مناطق
- ۸۹ ۴. شخصیت مستقل حقوقی شهرداری مناطق در دعوای
- ۹۰ ۵. طرح دعوا علیه شهرداری های مناطق تهران
- ۹۱ ۶. طرح دعوا علیه شرکت کالا و خدمات شهر

۷. طرح دعوا علیه شرکت راه آهن شهری تهران و حومه (مترو) ۹۴
۸. اقامه دعوا علیه مناطق شهرداری ۹۶

بخش چهارم: دعاوی مربوط به مطالبه بهای اراضی و املاک واقع از شهرداری ۹۹

۱. مطالبه اجرت المثل ملک تصرف شده توسط شهرداری ۱۰۱
۲. مطالبه اجرت المثل ایام تصرف از شهرداری در فرض تملک قهری املاک ۱۰۲
۳. مطالبه اجرت المثل ایام تصرف از شهرداری ۱۰۴
۴. مطالبه اجرت المثل ایام تصرف بر مبنای نهادهای دولتی ۱۰۶
۵. مطالبه اجرت المثل اراضی تصرف شده توسط شهرداری ۱۰۹
۶. مطالبه اجرت المثل املاک موضوع اجرائی برنامه های عمرانی ۱۱۲
۷. مطالبه قیمت روز ملک تصرف شده از سوی شهرداری و اجرت المثل آن ۱۱۴
۸. تفاوت تملک و تعیین کاربری توسط شهرداری ۱۱۸
۹. الزام شهرداری به پرداخت بهای روز ملک مورد تصرف ۱۲۰
۱۰. نحوه طرح دعوی پرداخت خسارت ناشی از تملک ۱۲۲
۱۱. صلاحیت محاکم دادگستری و دیوان عدالت اداری ۱۲۴
۱۲. عدم نیاز به اثبات استحقاق نزد دیوان عدالت اداری... ۱۲۶
۱۳. طرح همزمان دعوی فسخ و دعوی مطالبه قیمت روز ملک ۱۲۸
۱۴. مرجع صالح برای رسیدگی به دعوی مطالبه بهای اراضی از شهرداری ۱۲۹
۱۵. مرجع صالح برای رسیدگی به مطالبه بهای املاک تملک شده توسط دولت ۱۳۴
۱۶. مرجع صالح برای رسیدگی به دعوی پرداخت بهای روز ملک ۱۳۵
۱۷. مرجع صالح برای رسیدگی به دعوی مطالبه بهای املاک... ۱۳۷
۱۸. مرجع صالح برای رسیدگی به دعوی مطالبه بهای... ۱۳۹
۱۹. مرجع صالح برای رسیدگی به دعوی مطالبه زمین تملک شده ۱۴۱
۲۰. مرجع رسیدگی به دعوی مطالبه بهای اراضی تملک شده توسط دولت ۱۴۱
۲۱. مرجع تشخیص استحقاق بهای عادلانه زمین ... ۱۴۳
۲۲. صلاحیت دادگاه عمومی به رسیدگی به دعوی... ۱۴۵

فهرست

۱۴۶. ۲۳. صلاحیت دادگاه‌های عمومی نسبت به دعوای...
۱۴۹. ۲۴. صلاحیت محاکم دادگستری و دیوان عدالت...
۱۵۰. ۲۵. ضرورت اثبات استحقاق در دیوان عدالت ...
۱۵۲. ۲۶. عدم نیاز به اثبات استحقاق نزد دیوان عدالت ...
۱۵۳. ۲۷. مطالبه بهای قدرالسهم از ملک مشاعی مورد تصرف شهرداری
۱۵۵. ۲۸. واگذاری حق کسب و پیشه و تجارت عین مستأجره...
۱۵۸. ۲۹. مطالبه حقوق زارعانه
۱۶۰. ۳۰. حدود اعتبار رأی دیوان عدالت اداری برای دادگاه
۱۶۲. ۳۱. حدود ابرام آراء و احکام دیوان عدالت اداری...
۱۶۴. ۳۲. خسارت تأخیر تأثیه مربوط به محکومیت شهرداری به پرداخت بهای املاک
۱۷۰. ۳۳. خسارت تأخیر تأثیه مربوط به محکومیت مالی شهرداری
۱۷۱. ۳۴. تصرف املاک توسط شهرداری در صورت عدم وجود طرح مصوب
۱۷۳. ۳۵. رژیم حقوقی حاکم بر تملک قهری املاک تصرف شده...
۱۷۵. ۳۶. اثر اشتباه در تشخیص محدوده طرح‌های شهری در اعتبار قرارداد تملک
۱۷۷. ۳۷. مطالبه قیمت روز با وجود توافق قبلی بین مالک...
۱۷۹. ۳۸. قلع و قمع مستحذات شهرداری
۱۸۱. ۳۹. روال تعیین و پرداخت خسارت بابت تملک اراضی توسط شهرداری
۱۸۳. ۴۰. تکلیف املاکی که قبلاً موات شناخته شده و برای مصارف عمومی...
۱۸۵. ۴۱. مطالبه حق مالکانه موجر جهت رضایت تملک مغازه استیجار
۱۸۷. ۴۲. اثر عدم رعایت تشریفات تملک اراضی مورد نیاز شهرداری
۱۹۰. ۴۳. مطالبه بهای املاک متصرفی از شهرداری
۱۹۲. ۴۴. عدم قابلیت جمع پرداخت بهای ملک تملک شده و اجرت‌المثل تا زمان تملک
۱۹۴. ۴۵. موارد لزوم تجدید کارشناسی به علت انقضای مدت شش ماه...
۱۹۶. ۴۶. تملک قهری املاک جهت اجرای طرح‌های عمرانی
۲۰۳. ۴۷. مطالبه بهای روز ملک واقع در طرح شهرداری...
۲۰۴. ۴۸. نحوه کارشناسی در دعوی وصول قیمت ملک...
۲۰۹. ۴۹. نحوه کارشناسی در دعوای مطالبه بهای ملک...

۲۱۰. ۵۰. مطالبه بهای زمین موات از شهرداری...
۲۱۱. ۵۱. شرط مطالبه قیمت عادلانه زمین از شهرداری...
۲۱۳. ۵۲. رد دعوی مطالبه بهای ملک به لحاظ عدم...
۲۱۵. ۵۳. معیار پرداخت بهای اراضی توسط شهرداری
۲۱۷. ۵۴. مطالبه بهای عادلانه روز ملک تصرفی توسط شهرداری
۲۱۹. ۵۵. ملاک زمانی محاسبه بهای روز اراضی تملکی نهادهای عمومی

بخش پنجم: مسئولیت شهرداری

۲۲۵. ۱. نحوه طرح دعوی علیه شهرداری‌ها راجع به ایراد خسارت تخریب اموال
۲۲۶. ۲. مسئولیت شهرداری ناشی از فرو کردن چاه
۲۲۹. ۳. مسئول جبران خسارت ناشی از سقوط درختان در معابر عمومی
۲۳۲. ۴. مسئولیت شهرداری در قبال سقوط درختان
۲۳۳. ۵. مسئولیت شهرداری نسبت به سقوط درختان بیابان
۲۳۵. ۶. مسئولیت شهرداری نسبت به خسارات ناشی از درختان
۲۳۷. ۷. مسئولیت شهرداری نسبت به درختان معابر عمومی
۲۳۸. ۸. مسئولیت شهرداری به واسطه خسارات ناشی از اشجار شهری
۲۴۰. ۹. مسئولیت شهرداری نسبت به خسارات ناشی...
۲۴۱. ۱۰. مسئولیت شهرداری در قبال حفر گودال در معبر عمومی
۲۴۲. ۱۱. لزوم احراز تقصیر شهرداری در بروز حادثه...
۲۴۴. ۱۲. مسئولیت شهرداری علی‌رغم واگذاری به پیمانکار
۲۴۶. ۱۳. مسئولیت شهرداری نسبت به خسارات وارده...
۲۴۷. ۱۴. معیار احراز رابطه سببیت در دعوای مطالبه خسارت از شهرداری
۲۴۹. ۱۵. مطالبه خسارت ناشی از وجود نخاله در اتوبان

فهرست

۲۵۱

بخش ششم: شهرداری و داوری راجع به اموال عمومی و دولتی

۲۵۳

۱. ارجاع دعاوی شرکت‌های زیرمجموعه شهرداری به داوری

۲۵۴

۲. ارجاع دعاوی ادارات تابعه شهرداری به داوری

۲۵۷

بخش هفتم: شهرداری و سایر موضوعات

۲۵۹

۱. معافیت موقوفات عام از عوارض شهرداری

۲۶۱

۲. مطالبه قیمت زمین‌های رفاهی واقع در مسیر خیابان

۲۶۵

۳. وقوع اراضی موقوفه در طرح تعریض خیابان

۲۶۷

۴. درخواست ابطال پایان کار صادره شهرداری

۲۶۹

۵. حق‌الوکاله نماینده قضایی شهرداری

۲۷۲

۶. مرجع صالح رسیدگی به دعاوی ماده‌های عمومی غیردولتی علیه شهرداری

۲۷۳

۷. مرجع رسیدگی دعوی شهرداری علیه اشخاص

۲۷۵

۸. مرجع رسیدگی به دعاوی تغییر کاربری اراضی

۲۷۵

۹. مرجع رسیدگی به دعاوی رفع مزاحمت شغلی

۲۷۶

۱۰. مرجع رسیدگی به دعاوی اعتراض به فسخ و ضبط

۲۷۸

۱۱. مرجع رسیدگی به دعاوی الزام شهرداری به صدور پروانه اشغال

۲۸۰

۱۲. مرجع رسیدگی به دعاوی رفع مزاحمت از اموال غیرمنقول علیه شهرداری

۲۸۱

۱۳. مطالبه خسارات دادرسی از شهرداری

۲۸۳

۱۴. خسارت دادرسی در دعاوی مطالبه قیمت عادلانه ملک

۲۸۵

۱۵. مطالبه خسارت از شهرداری در فرض اعمال حاکمیت

۲۸۷

۱۶. مخاطب ابلاغ در دعاوی مربوط به شهرداری

مقدمه

۱. پرداختن به رویه قضائی و ککاشن آراء محاکم دادگستری از موضوعات بسیار با اهمیتی است که متأسفانه در کشور ما این جایگاه مناسبی برخوردار نیست. در سال‌های اخیر پژوهشگاه قوه قضائیه با انتشار آراء دیوان عالی کشور، دیوان عدالت اداری و دادگاه‌های تجدیدنظر استان تهران، به این امر مهم همت گمارده و رویه تقسیم مراجع یادشده را در قسمت مربوط به دیوان عالی کشور و دادگاه‌های تجدیدنظر، به تفکیک مراجع حقوقی و کیفری منتشر کرده که مورد استقبال جامعه حقوقی کشور اعم از حقوقدان‌ها، دادرسان، و غره قرار گرفته و مجال تحلیل و تحقیق را فراهم آورده است.

۲. از آنجا که تقسیم‌بندی‌های مجموعه آراء منتشر شده از سوی پژوهشگاه قوه قضائیه از منطق و ساختار خاصی پیروی می‌کند که به‌طور عمده موضوع محور است، در مجموعه حاضر سعی شده است موضوعات مربوط به شهرداری‌ها در قالب یک مجموعه گردآوری و ارائه با سهولت بیشتری تنظیم شود.

۳. در مجموعه حاضر از آراء دیوان عالی کشور و دادگاه‌های تجدیدنظر استان تهران که از سوی پژوهشگاه قوه قضائیه گردآوری و منتشر شده، استفاده شده است. بنابراین مجموعه حاضر از هر حیث وام‌دار تلاش پژوهشگران محترم پژوهشگاه پیش گفته است.

۴. با توجه به اینکه تکیه بر این آراء، بدون نقد و تحلیل آن‌ها چندان راهگشا وثمرثمر نخواهد بود، ان‌شاءالله گام بعدی، مصروف و معطوف به مذاقه و سنجش آراء خواهد شد.